

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૧૫] ૨ એસસીઆર ૩૭

વોલ્ટર બાઉ એજ, કાનૂની ઉત્તરાધિકારી, મૂળ કોન્ટ્રાક્ટર, ડાયકરહોફ એન્ડ

વિડમેન એજ

વિરુદ્ધ

મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન ઓફ ગ્રેટર મુંબઈ અને અન્ય.

(આર્બિટ્રેશન કેસ (સિવિલ) ૩૫/૨૦૧૪)

૨૦/૦૧/૨૦૧૫

[રંજન ગોગોઈ, ન્યાયમૂર્તિ]

આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬-કલમ ૧૧(૬) -
હેઠળની અરજી - ની ટકવાપાત્રતા - આર્બિટ્રેશન કલોઝ - સંમત થયેલી
પ્રક્રિયામાં પ્રથમ પક્ષ તરફથી નોટિસ મળ્યાના ૩૦ દિવસની અંદર બીજા પક્ષ
દ્વારા આર્બિટ્રેટરની નિમણૂકની કલ્પના કરવામાં આવી હતી - કરાર મુજબ તેના

વતી આર્બિટ્રેટર નિમણૂક કરવામાં બીજા પક્ષની નિષ્ફળતા પર, બીજા પક્ષ વતી આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક માટે મેટર ઇન્ટરનેશનલ સેન્ટર ફોર અલ્ટરનેટિવ ડિસ્પ્યુટ્સ રિઝોલ્યુશન (ICADR) ને રીફર કરવામાં આવી – ICADR દ્વારા બીજા આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક – ICADR દ્વારા કરવામાં આવેલી નિમણૂકને એ કારણોસર પડકારતી કલમ ૧૧(૬) હેઠળની અરજી કે તે ICADR નિયમોની કલમ ૫ અને ૩૫ હેઠળ કલ્પના કરવામાં આવેલી પ્રક્રિયા મુજબ ન હતી – અરજીની નિભાવપાત્રતા પડકારવામાં આવી – કોર્ટે ઠેરવેલ કે: જ્યાં સુધી આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક પ્રથમ દષ્ટિએ માન્ય ન હોય અને આવી નિમણૂક કલમ ૧૧(૬) હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી કોર્ટને સંતોષતી ન હોય, ત્યાં સુધી કલમ ૧૧(૬) હેઠળના અધિકારક્ષેત્રને રોકવા માટે આવી નિમણૂકને ફેઈટ એકમ્પ્લી તરીકે સ્વીકારવી કાયદામાં સ્વીકારી શકાય નહીં – બીજા આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક નિયમોની વિરુદ્ધ હોવાથી, તે માન્ય ન હતી અને તેથી કાયદામાં અસ્તિત્વહીન હતી – તેથી, આવી નિમણૂક કલમ ૧૧(૬) હેઠળ અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગને અટકાવશે નહીં અને અરજી ટકવાપાત્ર છે – બીજા પક્ષ વતી આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક ઇન્ટરનેશનલ સેન્ટર ફોર અલ્ટરનેટિવ ડિસ્પ્યુટ્સ રિફ્રેસલ રૂલ્સ, ૧૯૯૬–નિયમો ૫ અને ૩૫.

અરજીનો નિકાલ કરતા, કોર્ટે ઠેરવેલ કે:

જ્યાં સુધી આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક પ્રથમ દષ્ટિએ માન્ય ન હોય અને આવી નિમણૂક આર્બિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની કલમ ૧૧(૬) હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો

ઉપયોગ કરતી કોર્ટને સંતોષતી ન હોય, ત્યાં સુધી કલમ ૧૧(૬) હેઠળના અધિકારક્ષેત્રને રોકવા માટે આવી નિમણૂકને ફેઈટ એકમ્પ્લી તરીકે સ્વીકારવી કાયદામાં સ્વીકારી શકાય નહીં. હાલના કેસમાં, સામાવાળા-કોર્પોરેશન વતી આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક સ્પષ્ટપણે **ICADR** દ્વારા આર્બિટ્રેટરોની નિમણૂકને સંચાલિત કરતા સદર નિયમોની જોગવાઈઓથી વિપરીત છે, જેને પક્ષકારો આવી નિમણૂકની બાબતમાં પાળવા માટે સંમત થયા હતા. સામાવાળા-કોર્પોરેશનને **ICADR** દ્વારા સબમિટ કરવામાં આવેલ પેનલની બહાર જઈને અને તેની પસંદગીની કોઈપણ વ્યક્તિની નિમણૂક કરવા માટે આપવામાં આવેલ વિકલ્પ સ્પષ્ટપણે પક્ષકારોની કલ્પનામાં ન હતો. આમ, સામાવાળા-કોર્પોરેશન દ્વારા આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કાયદામાં અસ્તિત્વહીન છે. તેથી, આવી નિમણૂક સદર આર્બિટ્રેશન એક્ટની કલમ ૧૧(૬) હેઠળ આ કોર્ટ દ્વારા અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગને અટકાવશે નહીં. તેથી, એમ કહી શકાય નહીં કે હાલની કાર્યવાહી કાયદામાં નિભાવપાત્ર નથી. પરિણામે, હાલની અરજી મંજૂર કરવામાં આવે છે અને બોમ્બે હાઈકોર્ટના નિવૃત્ત ન્યાયમૂર્તિ એસ.આર. સાહેની સામાવાળા-કોર્પોરેશન વતી આર્બિટ્રેટર તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવે છે. [પેરા ૯ અને ૧૦]

અંતરિક્ષ કોર્પોરેશન લિમિટેડ વિરુદ્ધ દેવાસ મલ્ટીમીડિયા પ્રાઇવેટ

લિમિટેડ ૨૦૧૩ (૬) એસ.સી.આર. ૪૫૩ = (૨૦૧૪) ૧૧

એસ.સી.સી. ૫૬૦; પ્રિકોલ લિમિટેડ વિરુદ્ધ જોન્સન કંટ્રોલ્સ

એન્ટરપ્રાઇઝ લિમિટેડ અને અન્ય. ૨૦૧૪ (૧૪) સ્કેલ ૭૪; ડીપ ટ્રેડિંગ

કંપની વિરુદ્ધ ઈન્ડિયન ઓઈલ કોર્પોરેશન અને અન્ય ૨૦૧૩ (૨)
એસ.સી.આર. ૪૭૦ = (૨૦૧૩) ૪ એસ.સી.સી. ૩૫ - અલગ
પાડવામાં આવેલ. દાતાર સ્વિચગિયર્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ટાટા ફાઈનાન્સ
લિમિટેડ અને અન્ય (૨૦૦૦) ૮ એસ.સી.સી. ૧૫૧ - સંદર્ભ લેવામાં
આવેલ.

કેસ લો રેફરન્સ

૨૦૧૩ (૨) એસ.સી.આર. ૪૭૦	અલગ પાડવામાં આવેલ	પેરા	૭
૨૦૧૩ (૬) એસ.સી.આર. ૪૫૩	અલગ પાડવામાં આવેલ	પેરા	૮
૨૦૧૪ (૧૪) સ્કેલ ૭૪	અલગ પાડવામાં આવેલ	પેરા	૮
(૨૦૦૦) ૮ એસ.સી.સી. ૧૫૧	સંદર્ભ લેવામાં આવેલ	પેરા	૯

સિવિલ ઓરિજિનલ જ્યુરિસડિક્શન : આબિટ્રેશન પિટિશન (સિવિલ)
૩૫/૨૦૧૪

શમિક સંજયવાલા, કૈલાશ પાંડે, રણજીત સિંહ, કે. વી. શ્રીકુમાર,
અપીલકર્તા તરફે.

મુકુલ રોહતગી, એ.જી., ધ્રુવ મહેતા, જે. જે. ઝેવિયર, આશિષ વાડ, અંશુમન શ્રીવાસ્તવ, જયશ્રી વાડ (જે. એસ. વાડ એન્ડ કો. તરફે), સામાવાળાઓ તરફે.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ રંજન ગોગોઈ દ્વારા આપવામાં આવેલ.

૧. ૨૦ ડિસેમ્બર, ૨૦૦૦ ના રોજનો વર્કસ કોન્ટ્રાક્ટ ૩ AAA અરજદાર અને મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન ઓફ ગ્રેટર મુંબઈ (અહીં સામાવાળા નં. ૧) વચ્ચે શહેરની ગટરના પરિવહન માટેના શહેરના ટનલ પુનર્વસન કાર્યોના અમલીકરણ માટે કરવામાં આવ્યો હતો. સદર કરાર હેઠળ પક્ષકારો વચ્ચે વિવાદો અને મતભેદો ઉભા થતા, અરજદારે તેમાં સમાવિષ્ટ આર્બિટ્રેશન ક્લોઝનો ઉપયોગ કર્યો અને ૨૪ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૪ ના પત્ર દ્વારા શ્રી આર.જી. કુલકર્ણીને તેના આર્બિટ્રેટર તરીકે નામાંકિત કર્યા. સદર પત્રવ્યવહાર દ્વારા, અરજદારે સામાવાળા નં. ૧ ને ઉપરોક્ત પત્ર/નોટિસ મળ્યાના ૩૦ દિવસની અંદર તેના આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવા જણાવ્યું હતું.

૨. પક્ષકારો વચ્ચેના કરારમાં આર્બિટ્રેશન ક્લોઝની ખાસ નોંધ લેવાની જરૂર છે અને તેથી, તેને અહીં નીચે ઉદ્ધૃત કરવામાં આવેલ છે:

"સુધારેલી પેટા-કલમ ૬૭.૩

આર્બિટ્રેશન

પેટા-કલમ ૬૭.૩ ને નીચે મુજબ વાંચવા માટે સુધારેલ છે:

કોઈપણ વિવાદ, જેના સંદર્ભમાં બોર્ડની ભલામણ(ઓ), જો કોઈ હોય તો, પેટા-કલમ ૬૭.૧ અનુસાર અંતિમ અને બંધનકર્તા બની નથી, તે નીચે મુજબ આર્બિટ્રેશન દ્વારા અંતિમ રીતે પતી જશે. આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ પાસે એન્જિનિયરના કોઈપણ નિર્ણય, અભિપ્રાય, સૂચના, નિર્ધારણ, પ્રમાણપત્ર અથવા મૂલ્યાંકન અને વિવાદને લગતી બોર્ડની કોઈપણ ભલામણ(ઓ) ને ખોલવા, સમીક્ષા કરવા અને સુધારવાની સંપૂર્ણ સત્તા હશે:

૧) ભારતીય કોન્ટ્રાક્ટર સાથેનો વિવાદ ભારતીય આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ અથવા તેના કોઈપણ વૈધાનિક સુધારા અનુસાર આર્બિટ્રેશન દ્વારા અંતિમ રીતે પતી જશે. આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલમાં ૩ આર્બિટ્રેટરોનો સમાવેશ થશે, જેમાંથી એક એમ્પ્લોયર દ્વારા અને એક કોન્ટ્રાક્ટર દ્વારા નિમણૂક કરવામાં આવશે. ત્રીજા આર્બિટ્રેટરની પસંદગી પક્ષકારો દ્વારા નિમણૂક કરાયેલા બે આર્બિટ્રેટરો દ્વારા કરવામાં આવશે અને તે પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર તરીકે કાર્ય કરશે. જો પક્ષકારો દ્વારા નિમણૂક કરાયેલા બે આર્બિટ્રેટરો પાછળથી નિમાયેલા આર્બિટ્રેટરની નિમણૂકના ૩૦ દિવસના સમયગાળામાં સર્વસંમતિ પર પહોંચવામાં નિષ્ફળ જાય, તો પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક ભારતમાં ઇન્ટરનેશનલ સેન્ટર ફોર

અલ્ટરનેટિવ ડિસ્પ્યુટ રિઝોલ્યુશન દ્વારા કરવામાં આવશે. આ પેટા-કલમના હેતુ માટે, "ભારતીય કોન્ટ્રાક્ટર" શબ્દનો અર્થ એવો કોન્ટ્રાક્ટર છે જે ભારતમાં નોંધાયેલ છે અને ભારતીય કાયદા હેઠળ રચાયેલ કાનૂની વ્યક્તિ છે તેમજ આવા કોન્ટ્રાક્ટર અને વિદેશી કોન્ટ્રાક્ટર વચ્ચેનું સંયુક્ત સાહસ છે.

૨) વિદેશી કોન્ટ્રાક્ટર સાથેના વિવાદના કિસ્સામાં, વિવાદનો અંતિમ નિકાલ UNCITRAL આર્બિટ્રેશન નિયમોની જોગવાઈઓ અનુસાર કરવામાં આવશે. આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલમાં ૩ આર્બિટ્રેટરો હશે જેમાંથી એક નિયોક્તા અને એક કોન્ટ્રાક્ટર દ્વારા નિમણૂક કરવામાં આવશે. ત્રીજા આર્બિટ્રેટરની પસંદગી પક્ષકારો દ્વારા નિમણૂક કરાયેલા બે આર્બિટ્રેટરો દ્વારા કરવામાં આવશે, અને તે પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર તરીકે કાર્ય કરશે. જો પક્ષકારો દ્વારા નિમણૂક કરાયેલા બે આર્બિટ્રેટરો પાછળથી નિમાયેલા આર્બિટ્રેટરની નિમણૂકના ૩૦ દિવસના સમયગાળામાં સર્વસંમતિ પર પહોંચવામાં નિષ્ફળ જાય, તો પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક ભારતમાં ઇન્ટરનેશનલ સેન્ટર ફોર અલ્ટરનેટિવ ડિસ્પ્યુટ રિઝોલ્યુશન દ્વારા કરવામાં આવશે. આ કલમ ૬૭ ના હેતુઓ માટે, "વિદેશી કોન્ટ્રાક્ટર" શબ્દનો અર્થ એવો કોન્ટ્રાક્ટર છે જે ભારતમાં નોંધાયેલ નથી અને ભારતીય કાયદા હેઠળ રચાયેલ બિન કાનૂની વ્યક્તિ છે.

૩) કોઈપણ પક્ષ આવી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષની કાર્યવાહીમાં તે પુરાવા અથવા દલીલો સુધી મર્યાદિત રહેશે નહીં જે અગાઉ એન્જિનિયર અથવા બોર્ડ સમક્ષ, જે તે કિસ્સામાં હોય, તેના/તેણીના સદર ભલામણો/નિર્ણય મેળવવાના હેતુ માટે રજૂ કરવામાં આવ્યા હોય. આવી કોઈ ભલામણો/નિર્ણય એન્જિનિયર અથવા બોર્ડના કોઈપણ સભ્યોને, જે તે કિસ્સામાં હોય, સાક્ષી તરીકે બોલાવવામાં અને આર્બિટ્રેટર્સ સમક્ષ વિવાદને લગતી કોઈપણ બાબતમાં પુરાવા આપવાથી ગેરલાયક ઠેરવશે નહીં.

૪) આર્બિટ્રેશન કામના પૂર્ણ થયા પહેલા અથવા પછી શરૂ થઈ શકે છે, હંમેશા એવી શરતે કે કામની પ્રગતિ દરમિયાન આર્બિટ્રેશન હાથ ધરવામાં આવવાના કારણે એમ્પ્લોયર, એન્જિનિયર, કોન્ટ્રાક્ટર અને બોર્ડની જવાબદારીઓમાં ફેરફાર કરવામાં આવશે નહીં.

૫) જો પક્ષકારોમાંથી એક ઉપરની પેટા-કલમ (i) અને (ii) ના અનુસંધાનમાં તેના આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવામાં નિષ્ફળ જાય, તો બીજા પક્ષ દ્વારા તેના આર્બિટ્રેટરની નિમણૂકની નોટિસ મળ્યાના ૩૦ દિવસની અંદર, વિદેશી કોન્ટ્રાક્ટરો તેમજ ભારતીય કોન્ટ્રાક્ટરોના બંને કિસ્સામાં ભારતમાં ઇન્ટરનેશનલ સેન્ટર ફોર અલ્ટરનેટિવ ડિસ્પ્યુટ રિઝોલ્યુશન, એક આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરશે. ભારતમાં ઇન્ટરનેશનલ સેન્ટર ફોર અલ્ટરનેટિવ ડિસ્પ્યુટ રિઝોલ્યુશન દ્વારા

આવી નિમણૂક કરવાના ઓર્ડરની પ્રમાણિત નકલ દરેક પક્ષને પૂરી પાડવામાં આવશે.

૬) આર્બિટ્રેશનની કાર્યવાહી મુંબઈ, ભારત ખાતે યોજવામાં આવશે, અને આર્બિટ્રેશનની કાર્યવાહીની ભાષા અને પક્ષકારો વચ્ચેના તમામ દસ્તાવેજો અને સંદેશાવ્યવહારની ભાષા અંગ્રેજી રહેશે.

૭) આર્બિટ્રેટરોના બહુમતીનો નિર્ણય બંને પક્ષો માટે અંતિમ અને બંધનકર્તા રહેશે. આર્બિટ્રેશનની કાર્યવાહીનો ખર્ચ અને ખર્ચ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા નક્કી કર્યા મુજબ ચૂકવવામાં આવશે. જો કે, દરેક પક્ષ દ્વારા તેના કેસની તૈયારી, રજૂઆત વગેરેના સંબંધમાં કરવામાં આવેલા ખર્ચ તેમજ આવા પક્ષ દ્વારા અથવા તેના વતી નિયુક્ત આર્બિટ્રેટરને ચૂકવવામાં આવેલી ફી અને ખર્ચ દરેક પક્ષ દ્વારા પોતે જ ભોગવવામાં આવશે.

૩. પક્ષકારો વચ્ચેના કરારની ઉપરોક્ત કલમ વાંચતા એ સમજાય છે કે તેમાંના એક પક્ષ દ્વારા આર્બિટ્રેશન કલોઝનો ઉપયોગ કર્યા પછી; તેના આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરે અને ત્યારબાદ બીજા પક્ષને તેના આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવા માટે નોટિસ આપે, જો તે ૩૦ દિવસની અંદર કરવામાં ન આવે અથવા જો બંને પક્ષો દ્વારા નિમણૂક કરાયેલા બે આર્બિટ્રેટરો ત્રીજા આર્બિટ્રેટરને નામાંકિત કરવામાં નિષ્ફળ જાય, તો મેટરને ભારતમાં ઇન્ટરનેશનલ સેન્ટર ફોર

અલ્ટરનેટિવ ડિસ્પ્યુટ રિઝોલ્યુશન (ટૂંકમાં "ICADR") ને રીફર કરવાની રહેશે. જે પક્ષો નિષ્ફળ ગયા હોય તેમના વતી આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક માટે અથવા ત્રીજા આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક માટે, જે તે કિસ્સામાં હોય, ICADR આર્બિટ્રેટરોની નિમણૂકની પ્રક્રિયાને સંચાલિત કરતા ICADR રૂલ્સ, ૧૯૯૬ ના નિયમો ૫ અને ૩૫ માં સમાવિષ્ટ ચોક્કસ માપદંડો દ્વારા સંચાલિત થાય છે. સદર નિયમોનો અહીં ઉપયોગી રીતે ઉલ્લેખ કરી શકાય છે:

૫. આર્બિટ્રેટરોની નિમણૂક.- (૧) પક્ષકારો દ્વારા અન્યથા સંમત થયા સિવાય, કોઈપણ રાષ્ટ્રીયતાની વ્યક્તિ આર્બિટ્રેટર હોઈ શકે છે.

જ્યાં આર્બિટ્રેશન કરાર એવી જોગવાઈ કરે છે કે દરેક પક્ષ એક આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરશે, અને બે નિમણૂક પામેલા આર્બિટ્રેટરો (૨) પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરશે, અને – એ) પક્ષ બીજા પક્ષ તરફથી તેમ કરવા માટેની વિનંતી મળ્યાના ત્રીસ દિવસની અંદર આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે; અથવા

નિયુક્ત આર્બિટ્રેટરો તેમની નિમણૂકની તારીખથી ત્રીસ દિવસની અંદર (બી) પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર પર સંમત થવામાં નિષ્ફળ જાય છે, તો નિમણૂક, પક્ષની વિનંતી પર, ICADR દ્વારા કરવામાં આવશે.

(૩) એકમાત્ર આર્બિટ્રેટર સાથેના આર્બિટ્રેશનમાં, જો પક્ષકારો એક પક્ષ દ્વારા

બીજા પક્ષ તરફથી તેમ સંમત થવા માટેની વિનંતી મળ્યાના ત્રીસ દિવસની અંદર આબિટ્રેટર પર સંમત થવામાં નિષ્ફળ જાય, તો નિમણૂક, પક્ષની વિનંતી પર, ICADR દ્વારા કરવામાં આવશે.

પેટા-નિયમ (૨) અથવા પેટા-નિયમ (૩) દ્વારા તેને સોંપવામાં
(જ) આવેલી બાબત પર ICADR નો નિર્ણય પક્ષકારો માટે અંતિમ અને બંધનકર્તા રહેશે.

પેટા-નિયમ (૨) અથવા પેટા-નિયમ (૩) હેઠળ વિનંતી મળ્યા પછી,
(પ) ICADR –

(એ) શક્ય તેટલી વહેલી તકે નિમણૂક કરશે,

(બી) નિયમ ૩૫ માં નિર્દિષ્ટ પ્રક્રિયાને અનુસરશે,

(સી) ધ્યાન રાખશે–

(i) પક્ષકારોના કરાર દ્વારા આબિટ્રેટરની જરૂરી કોઈપણ લાયકાત

એવા વિચારો જે સ્વતંત્ર અને નિષ્પક્ષ આબિટ્રેટરની નિમણૂક સુરક્ષિત
(ii) કરે તેવી શક્યતા છે; અને

(iii) આંતરરાષ્ટ્રીય કોમર્શિયલ આબિટ્રેશનમાં એકમાત્ર અથવા પ્રિસાઈડિંગ

આર્બિટ્રેટરની નિમણૂકના કિસ્સામાં, પક્ષકારોની રાષ્ટ્રીયતા સિવાયની રાષ્ટ્રીયતાની વ્યક્તિની નિમણૂકની સલાહકારતા.

૩૫. નિમણૂક સત્તા તરીકે સેવાઓ. (૧) નિયમ ૫(૨) અથવા ૫(૩) ના અનુસંધાનમાં આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવાની વિનંતી મળ્યા પછી, ICADR નીચેની પ્રક્રિયાને અનુસરશે—

- ICADR દરેક પક્ષને આર્બિટ્રેટરોની પેનલમાંથી ઓછામાં ઓછી ત્રણ
- (i) વ્યક્તિઓના નામ, સરનામા, રાષ્ટ્રીયતા અને લાયકાત અને અનુભવનું વર્ણન ધરાવતી યાદી મોકલશે;
- યાદી પ્રાપ્ત થયાના ત્રીસ દિવસની અંદર, પક્ષ તેને વાંધો હોય તે કોઈપણ
- (ii) નામ કાઢી શકે છે અને તેની પસંદગીના ક્રમમાં નામોનું ફરીથી નંબરિંગ કર્યા પછી, યાદી ICADR ને પરત કરી શકે છે;
- પક્ષ દ્વારા પરત કરવામાં આવેલી યાદી મળ્યા પછી, ICADR પક્ષકારો
- (iii) દ્વારા દર્શાવેલ પસંદગીના ક્રમને ધ્યાનમાં લઈને યાદીમાંથી આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરશે;
- (iv) જો કોઈપણ કારણોસર ખંડો (i) થી (iii) માં નિર્દિષ્ટ પ્રક્રિયા મુજબ નિમણૂક કરી શકાતી નથી, તો ICADR આર્બિટ્રેટરોની પેનલમાંથી

આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરી શકે છે.

આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરતી વખતે ICADR નિયમ ૫(૫)(સી) માં ઉલ્લેખિત બાબતોનું ધ્યાન રાખશે અને યોગ્ય વ્યાવસાયિક અથવા (૨) વ્યવસાયિક અનુભવ, ભાષા ક્ષમતા અને રાષ્ટ્રીયતા ધરાવતી વ્યક્તિઓને યાદીમાં સામેલ કરવા માટે વિવાદના સ્વરૂપને કાળજીપૂર્વક ધ્યાનમાં લેશે.

ICADR વતી તમામ નિમણૂકો સેક્રેટરી-જનરલ દ્વારા કરવામાં આવશે અને તેમની ગેરહાજરીમાં ગવર્નિંગ કાઉન્સિલના આવા સભ્ય દ્વારા (૩) કરવામાં આવશે જે ચેરપર્સન દ્વારા નિયુક્ત કરવામાં આવે છે: પરંતુ જ્યાં સેક્રેટરી-જનરલની આર્બિટ્રેટર તરીકે નિમણૂક કરવાની હોય, ત્યાં નિમણૂક ચેરપર્સન દ્વારા કરવામાં આવશે.

જ. સામાવાળા કોર્પોરેશન અરજદારની ૨૪ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૪ ની નોટિસનો જવાબ આપવામાં નિષ્ફળ જતા, અરજદાર દ્વારા ૧૯ મે, ૨૦૧૪ ના રોજ ICADR નો સંપર્ક કરવામાં આવ્યો હતો. તેના આધારે, ICADR એ તેના ૩ જૂન, ૨૦૧૪ ના પત્ર દ્વારા સામાવાળા કોર્પોરેશનને સામાવાળા કોર્પોરેશનને પૂરા પાડવામાં આવેલ ત્રણ નામોની પેનલમાંથી આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવા અથવા સ્વતંત્ર રીતે આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવા જણાવ્યું હતું. સામાવાળા કોર્પોરેશને ICADR ના સદર પત્રવ્યવહારના અનુસંધાનમાં ૩ જુલાઈ, ૨૦૧૪ ના

સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા શ્રી ન્યાયમૂર્તિ (નિવૃત્ત) એ.ડી. માણેની તેના આર્બિટ્રેટર તરીકે નિમણૂક કરી. ત્યારબાદ, આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ (ટૂંકમાં "આર્બિટ્રેશન એક્ટ") ની કલમ ૧૧(૬) હેઠળની આ અરજી ૨૧ ઓગસ્ટ, ૨૦૧૪ ના રોજ દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૫. અરજદાર તરફે હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી શમિક સંજલવાલાએ રજૂઆત કરી છે કે ICADR રૂલ્સના નિયમો ૫ અને ૩૫ સાથે વંચાતા કરારમાં આર્બિટ્રેશન કલોઝ એ એક પ્રક્રિયાને મૂર્ત સ્વરૂપ આપે છે જેના પર આર્બિટ્રેટર(ઓ) ની નિમણૂક અંગે પક્ષકારો દ્વારા સંમતિ આપવામાં આવી હતી. સ્પષ્ટ અને દેખીતી રીતે, સામાવાળા કોર્પોરેશન દ્વારા શ્રી ન્યાયમૂર્તિ એ.ડી. માણેની નિમણૂક સંમત થયેલી પ્રક્રિયાની વિરુદ્ધ છે કારણ કે ICADR ને સંચાલિત કરતા સંબંધિત નિયમો હેઠળ, સદર બોડીએ સામાવાળા કોર્પોરેશનને ત્રણ નામોની પેનલ મોકલવાની જરૂર હતી અને સામાવાળા કોર્પોરેશને સદર પેનલમાંથી જ તેના આર્બિટ્રેટરનું નામ આપવાનું હતું. સદર નિયમો એકવાર સામાવાળા કોર્પોરેશન અરજદાર તરફથી નોટિસ મળ્યાના ત્રીસ દિવસના સંમત સમયગાળામાં તેના આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવામાં નિષ્ફળ જાય પછી સામાવાળા કોર્પોરેશનને તેની પસંદગીના આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવાની સ્વતંત્રતા આપતી વૈકલ્પિક પ્રક્રિયાની કલ્પના કરતા નથી. શ્રી ન્યાયમૂર્તિ એ.ડી. માણેની આર્બિટ્રેટર તરીકેની નિમણૂક, તેથી, અસ્તિત્વહીન છે, જે આ કોર્ટ માટે સામાવાળા કોર્પોરેશન વતી આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવા માટે સદર એક્ટની કલમ ૧૧(૬)

હેઠળ તેની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાનું ખુલ્લું રાખે છે. એ પણ ધ્યાન દોરવામાં આવે છે કે અરજદાર પાસે સામાવાળા કોર્પોરેશન દ્વારા નિમણૂક કરવા માટે કથિત આર્બિટ્રેટરની નિષ્પક્ષતા અને સ્વતંત્રતા પર પ્રશ્ન ઉઠાવવાનો ગંભીર આધાર છે.

૬. બીજી તરફ, સામાવાળા કોર્પોરેશન તરફે હાજર રહેલા વિદ્વાન એટર્ની જનરલ શ્રી મુકુલ રોહતગીએ રજૂઆત કરી છે કે હાલની અરજી નિભાવપાત્ર નથી કારણ કે આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક પહેલેથી જ થઈ ગઈ છે અને આ તબક્કે આર્બિટ્રેશન એક્ટની કલમ ૧૧(૬) હેઠળ સત્તાનો કોઈપણ ઉપયોગ સદર આર્બિટ્રેટરની હકાલપટ્ટી સમાન હશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજદારનો ઉપાય, જો કોઈ હોય તો, અન્યત્ર અને આર્બિટ્રેશન એક્ટની વિવિધ જોગવાઈઓ હેઠળ છે અને તેની કલમ ૧૧(૬) હેઠળની અરજી દ્વારા નથી. આ કોર્ટના એન્ટ્રિક્સ કોર્પોરેશન લિમિટેડ વિરુદ્ધ દેવાસ મલ્ટીમીડિયા પ્રાઇવેટ લિમિટેડ [(૨૦૧૪) ૧૧ એસ.સી.સી. ૫૬૦] અને પ્રિકોલ લિમિટેડ વિરુદ્ધ જોન્સન કંટ્રોલ્સ એન્ટરપ્રાઇઝ લિમિટેડ અને અન્ય [આર્બિટ્રેશન કેસ (સિવિલ) ૩૦/૨૦૧૪] માં આ કોર્ટના તાજેતરના ૧૬ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૪ ના ચુકાદા પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.

૭. વૈકલ્પિક રીતે, શ્રી રોહતગી દ્વારા એવો આગ્રહ કરવામાં આવ્યો છે કે શ્રી ન્યાયમૂર્તિ એ.ડી. માણેની નિમણૂક આ કોર્ટમાં હાલની અરજી દાખલ કરવામાં આવે તે પહેલાં કરવામાં આવી હોવાથી, સદર નિમણૂક કાયદામાં માન્ય ગણાશે.

એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે નોટિસ મળ્યાના ૩૦ દિવસની અંદર નિમણૂકની આવશ્યકતા માત્ર આર્બિટ્રેશન એક્ટની કલમ ૧૧(૪) અને ૧૧(૫) હેઠળ આવરી લેવામાં આવેલા કેસોમાં જ છે, જ્યારે આર્બિટ્રેશન એક્ટની કલમ ૧૧(૬) સાથે વંચાતા કલમ ૧૧(૨) હેઠળ આવતા કેસોમાં, જ્યાં સુધી સંબંધિત પીડિત પક્ષ કલમ ૧૧(૬) હેઠળ કોર્ટમાં જાય તે પહેલાં નિમણૂક કરવામાં આવે છે, ત્યાં સુધી આવી નિમણૂક અમાન્ય ઠરશે નહીં. આ સંદર્ભમાં, દાતાર સ્વિચગિયર્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ટાટા ફાઇનાન્સ લિમિટેડ અને અન્ય [(૨૦૦૦) ૮ એસ.સી.સી. ૧૫૧] અને ડીપ ટ્રેડિંગ કંપની વિરુદ્ધ ઇન્ડિયન ઓઇલ કોર્પોરેશન અને અન્ય [(૨૦૧૩) ૪ એસ.સી.સી. ૩૫] પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.

૮. જ્યારે એ સાચું છે કે અંતરિક્ષ (ઉપર મુજબ) અને પ્રિકોલ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) માં, આ કોર્ટ દ્વારા એવો અભિપ્રાય આપવામાં આવ્યો હતો કે આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક થયા પછી, પીડિત પક્ષનો ઉપાય કલમ ૧૧(૬) હેઠળ નથી પરંતુ આવો ઉપાય અન્યત્ર અને આર્બિટ્રેશન એક્ટની વિવિધ જોગવાઈઓ (કલમો ૧૨ અને ૧૩) હેઠળ છે, જે સંદર્ભમાં ઉપરોક્ત અભિપ્રાય વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હતો તે ભૂલી શકાય નહીં. એન્ટ્રિક્સ (ઉપર મુજબ) માં, ICC રૂલ્સ મુજબ આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક સંમત થયેલી વૈકલ્પિક પ્રક્રિયા મુજબ હતી, જ્યારે પ્રિકોલ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) માં, જે પક્ષે આર્બિટ્રેશન એક્ટની કલમ

૧૧(૬) હેઠળ અરજી દાખલ કરી હતી તેણે પહેલેથી જ આર્બિટ્રેટરના અધિકારક્ષેત્રને સ્વીકારી લીધું હતું. હાલના કેસમાં પરિસ્થિતિ અલગ છે.

૯. જ્યાં સુધી આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક પ્રથમ દૃષ્ટિએ માન્ય ન હોય અને આવી નિમણૂક આર્બિટ્રેશન એક્ટની કલમ ૧૧(૬) હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી કોર્ટને સંતોષતી ન હોય, ત્યાં સુધી કલમ ૧૧(૬) હેઠળના અધિકારક્ષેત્રને રોકવા માટે આવી નિમણૂકને ફેઈટ એકમ્પ્લી તરીકે સ્વીકારવી કાયદામાં સ્વીકારી શકાય નહીં. હાલના કેસમાં, પક્ષકારો વચ્ચે સંમત થયેલી પ્રક્રિયામાં પ્રથમ પક્ષ તરફથી નોટિસ મળ્યાના ૩૦ દિવસની અંદર બીજા પક્ષ દ્વારા આર્બિટ્રેટરની નિમણૂકની કલ્પના કરવામાં આવી હતી. જ્યારે દાતાર સ્વિચગિયર્સ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) ના નિર્ણયમાં પક્ષકારો દ્વારા સંમત થયેલા સમયગાળામાં કલમ ૧૧(૬) હેઠળ અરજી દાખલ કરવાના સમય સુધી તેને લંબાવીને થોડી લવચીકતા દાખલ કરવામાં આવી હોઈ શકે છે, પરંતુ એ વાત ભૂલી શકાય નહીં કે હાલના કેસમાં શ્રી ન્યાયમૂર્તિ એ.ડી. માણેની નિમણૂક સ્પષ્ટપણે ICADR દ્વારા આર્બિટ્રેટરની નિમણૂકને સંચાલિત કરતા સદર નિયમોની જોગવાઈઓથી વિપરીત છે, જેનું પાલન કરવા માટે પક્ષકારો આવી નિમણૂકની બાબતમાં સંમત થયા હતા. સામાવાળા કોર્પોરેશનને ICADR દ્વારા સબમિટ કરવામાં આવેલ પેનલની બહાર જઈને અને તેની પસંદગીની કોઈપણ વ્યક્તિની નિમણૂક કરવા માટે આપવામાં આવેલ વિકલ્પ સ્પષ્ટપણે પક્ષકારોની કલ્પનામાં ન હતો. જો તેમ હોય, તો દેખીતી રીતે, શ્રી ન્યાયમૂર્તિ એ.ડી. માણેની નિમણૂક કાયદામાં

અસ્તિત્વહીન છે. તેથી, આવી નિમણૂક સદર આબિટ્રેશન એક્ટની કલમ ૧૧(૬) હેઠળ આ કોર્ટ દ્વારા અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગને અટકાવશે નહીં. તેથી, એમ કહી શકાય નહીં કે હાલની કાર્યવાહી કાયદામાં નિભાવપાત્ર નથી. અરજદાર દ્વારા નોટિસ મળ્યાના ૩૦ દિવસ પછી કરવામાં આવેલી શ્રી ન્યાયમૂર્તિ એ.ડી. માણેની નિમણૂક, જોકે દાતાર સ્વિચગિયર્સ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) માં નિર્ધારિત કાયદાને અનુરૂપ હોઈ શકે છે, પરંતુ તે સંમત થયેલી પ્રક્રિયાથી સ્પષ્ટપણે વિપરીત છે જેમાં સામાવાળા કોર્પોરેશન દ્વારા કરવામાં આવેલી નિમણૂક ICADR દ્વારા સબમિટ કરવામાં આવેલી પેનલમાંથી હોવી જરૂરી હતી. સદર નિમણૂક, તેથી, કાયદામાં સ્પષ્ટપણે અમાન્ય છે.

૧૦. પરિણામે, અમે હાલની અરજી મંજૂર કરીએ છીએ અને બોમ્બે હાઈકોર્ટના નિવૃત્ત શ્રી ન્યાયમૂર્તિ એસ.આર. સાહેની સામાવાળા કોર્પોરેશન વતી આબિટ્રેટર તરીકે નિમણૂક કરીએ છીએ. બંને આબિટ્રેટરો હવે તરત જ ત્રીજા આબિટ્રેટરનું નામ આપશે જે પછી આબિટ્રેશનની કાર્યવાહી શક્ય તેટલી વહેલી તકે ચોજવામાં આવશે અને પૂર્ણ કરવામાં આવશે. સામાવાળા કોર્પોરેશન વતી આબિટ્રેટર તરીકે શ્રી ન્યાયમૂર્તિ એસ.આર. સાહેની નિમણૂકની શરતો સામાવાળા કોર્પોરેશન સાથેની પરામર્શમાં નક્કી કરવામાં આવશે.

૧૧. આબિટ્રેશન અરજીનો ઉપરોક્ત શરતોમાં નિકાલ કરવામાં આવે છે.

અરજીનો નિકાલ કરેલ.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.